

Nuwe boeke

K. Stowe. 1987. *Essentials of Ocean Science*. John Wiley & Sons, New York, 353 pp., prys nie vermeld nie.

Prof. Piet Cillié van Stellenbosch vertel dat sy vader, die bekende opvoedkundige, by geleentheid sou gesê het: "Education is casting false pearls before real swine." Geeneen wat voor 'n klas eerstejaars staan en later in eksamenskrifte moet ontdek wat van sy opvoedingspêrels geword het, is nie soms in die versoeking om ook sinies oor die deurgee van kennis deur middel van die gesproke woord te word nie.

Prof. Cillié sr. het egter waarskynlik iets meer verhewe in gedagte gehad as blote kennis deurgee toe hy bogenoemde uitlating gemaak het. Die inskerp van waardering vir die intellek, basiese intellektuele etiek, die liefde vir geestes-aktiwiteit – miskien het hy hierdie dinge eerder ingesluit in die pêrels wat hy wou uitdeel.

Stowe, die skrywer van 'n nuwerige boek oor die oseanologie, deel ook hierdie idealistiese beskouing van die opvoedkunde. Die boek dek die hele, wye veld van die oseanologie en is, interessant genoeg, gemik op universiteit-studente wat nie in die natuurwetenskappe 'n graad wil verwerf nie. Hy wil dus graag sy materiaal só aanbied dat hierdie studente in die geestes- en ander wetenskappe binne een semester 'n waardering vir die natuurwetenskap kry.

Die tema van die boek is daarom die voorstelling van die natuur as nóg chaoties, nóg irrasioneel. Die skrywer se mikpunt is om die indruk by die student te laat dat die meeste verskynsels in die natuur eenvoudige verklarings het en sonder groot wetenskaplike sofistiekasie begryp kan word. Hy hoop dat as hierdie punt eers deeglik ingeskerp is, studente gretiger sal wees om in die vervolg die natuurlike wêreld om hulle heen onbevange en onbeskroomd te bekyk en te bestudeer. Sy wens is dat hulle op hierdie wyse 'n eerstehandse waardering vir die natuurwetenskappe sal ontwikkel.

In sy inleiding sê hy dan ook: *For many of the students enrolled in this course, this may be one of our last opportunities to infect them with the curiosity to question the world around them. Why are things the way they are? How did they get that way? How does nature work? This book tries to deliver this infection, which I hope is incurable.*

Hier is dan voorwaar die voorneme om waardevolle, en nie valse pêrels nie, uit te deel. Hoe doen Stowe dit?

Die boek dek al die dissiplines wat deel uitmaak van die oseanologie, insluitende fisiese, chemiese, geologiese en biologiese oseanologie. Dit is gebaseer op sy meer omvangryke teks *Ocean Science*, maar totaal herskrywe vir 'n gehoor wat afgeskrik sou word deur fisikaterme of wiskundige formulerings.

Die boek is verder ryklik geïllustreer met toepaslike

foto's en met tekeninge in skakerings van grys en blou. By die deurblaai van die boek kry 'n mens die indruk dat net ongeveer die helfte van die bladsybedekking teks is. Aan die einde van elke hoofstuk is daar 'n samevatting van die inhoud, 'n lys sleutelwoorde, moontlike eksamenvrae en 'n lys voorgestelde verdere leesstof. Dié leesstof is hoofsaaklik van 'n semipopulêre aard.

Die reikwydte van die boek is baie groot en 'n mens wonder onwillekeurig of die gemiddelde student werklik al hierdie materiaal in een semester na behore sal kan absorbeer en verwerk. Sommige van die mooi illustrasies skyn 'n bietjie oorbodig. Op bladsy 56 is daar byvoorbeeld 'n versameling pragtige foto's van welige plantegroei met die onderskrif *Without the sediment cover, continents would be barren and scenes like this would not be*. Dit voel tog 'n bietjie kunsmatig.

Die meeste illustrasies is egter uitstekend en aanskoulik. Sommige is selfs uitstaande in hulle vindingrykheid en ek gebruik dit met sukses in die tweede jaar beskrywende fisiese oseanografie.

Hoe bruikbaar is die boek in die Suid-Afrikaanse situasie? As 'n oppervlakkige oorsig ter inleiding tot die vakgebied is hy baie nuttig, maar hy is geskrywe uit 'n hoek wat totaal noordelike halfronds is. Vir die Suid-Afrikaanse geofisikus is dit lastig omdat allerlei fisiese prosesse in die suidelike halfmond andersom gebeur. Winde om laagdrukstelsels is byvoorbeeld hier by ons kloksgewys; in die noordelike halfmond antikloksgewys, ens. By 'n bespreking van die belangrikste seestrome word die Agulhasstroom, vir ons van die allergrootste belang, nie eers vermeld nie.

Die belangrikste vraag oor hierdie boek is egter of die skrywer in sy uitgesproke doel slaag om studente uit die geesteswetenskappe 'n lewenslange liefde vir die natuurwetenskappe, en dan meer bepaald die oseanologie, by te bring. Na my oordeel sal dit totaal afhang van hoe die materiaal uit die boek in die klas en in praktika aangebied word. Slegs op die teks afgestem sou 'n mens waarskynlik nie daarin slaag nie, maar as 'n mens hierdie materiaal met verbeelding en vernuf sou aanbied, moontlik wel.

Die elletlange lyste ekstra leesmateriaal dui bv. nie vir my op 'n skrywer wat baie ervaring met voorgraadse studente het nie – of anders is Amerikaanse studente dalk baie yweriger as hier te lande. Ek het nog nooit 'n student gehad wat getrou hierdie soort aanbevole leesstof gaan opspoor en lees nie, veral nie as daar meer as 30 per hoofstuk is nie!

Ten besluite dus, 'n baie aanskoulike boek wat baie nuttig in 'n inleidende geografie- of oseanografiekursus aangewend kan word.

J.R.E. LUTJEHARMS

Toekomstige byeenkomste

• JAARVERGADERING VAN DIE SA AKADEMIE

Die algemene jaarvergadering van die SA Akademie vir Wetenskap en Kuns word van 23 – 25 Junie 1993 by die Universiteit van Suid-Afrika, Pretoria gehou. Die hoofte-
ma is *Demokrasie en demokratisering*. Die volgende re-
ferate, waarna alle belangstellendes uitgenooi word, sal
gelewer word:

- 24 Junie: 14:00 Die begrippe demokrasie en
demokratisering
– prof. W.P. Esterhuysen
15:30 Demokrasie en onderwys en opleiding
– prof. F.P. Retief
19:30 Politieke demokrasie en die
demokratisering van instellings en
strukture
– Paneel: Dr. Robin Lee, mnr. R.M.
Mkholo, dr. Bertus de Villiers,
dr. Vincent Maphai
- 25 Junie: 08:30 Demokrasie en godsdiens
– prof. W.D. Jonker, prof. J.A. Naudé
10:20 Demokrasie en gesondheid
– prof. J.V. van der Merwe
11:40 Demokrasie en die media
– prof. A.S. de Beer

• AFDELING BIOLOGIE – ALGEMENE

JAARKONGRES EN NASIONALE SIMPOSIUM
Die Afdeling Biologie van die SA Akademie vir Wetenskap en Kuns se jaarkongres vind op 22 Junie 1993 plaas, waarna die nasionale simposium op 23 Junie in die Filmouditorium van Unisa, Pretoria gehou word.
Die hoofte-
ma van die nasionale simposium is *Is biologiese navorsing relevant in die toekomstige Suid-Afrika?* Die
openingsrede sal deur dr. Louw Alberts, Voorsitter van die Akademie, gelewer word en die volgende referate sal gelewer word:

Demografiese struktuurveranderinge en die implikasies daarvan – prof. P. Smit (Rektor, Universiteit van Pretoria)

Vigs: 'n tydbomscenario of pampoenspook? (dr. H. Steyn, Adjunk-direkteur-generaal, Departement Gesondheid)

Opleiding en voorsiening van mannekrag in die biologiese wetenskappe – dr. P. van Eldik (Uitvoerende direkteur Tersiêre Programme, SNO)

Landbou en bewaring in Suid-Afrika – prof. D.M. Joubert (Voorsitter, Landbounavorsingsraad)

Die konflik tussen benutting en bewaring – dr. C. Cameron (Direkteur-generaal, Omgewingsake)

Besoedeling en besoedelingsbeheer – dr. D. Toerien (Visepresident, WNNR)

Biodiversiteit: 'n onontginde skatkis – prof. J.N. Eloff (Direkteur: Navorsing, Nasionale Botaniese Navorsings-instituut)

Bioteegnologie en genetiese manipulerings – prof. J. van Staden (Hoof, Departement Plantkunde, Universiteit van Natal).

Navrae:

Prof. F. le R. Fourie, tel. (012) 329-1111 x 2208

Mej. C. Huyser, tel. (012) 329-1111 x 2674.

• JAARKONGRES: AKWATIESE EKOSISTEME

Die jaarkongres van die Suider-Afrikaanse Vereniging van Akwatiese Wetenskaplikes word van 6 – 9 Julie 1993 by die Randse Afrikaanse Universiteit gehou. Die kongres word aangebied deur die Departement Dierkunde van die Universiteit se Navorsingseenheid vir Akwatiese en Terrestriese Ekosisteme.

Vir 6 Julie word 'n omgewingswaterkwaliteitsdag beplan om saam te val met die jaarkongres.

Navrae:

Mev. Magriet Snyman of mev. Susan Breytenbach, tel. (011) 489-2441.